

vincibilis tam in penitente, quam in Confessario. In casu autem necessitatis nulla est reservatio. Quænam autem major necessitas quam inculpata obliuio, & ignorantia invincibilis?

XX. Agendum hic esset de casibus, quos Prælati regulares sibi reservare valent. Verùm casus isti ex Decreto Clem. VIII. & Urbani VIII. omnibus Regularibus noti sunt. Et plures dispensationes, quas super his excitant aliqui, prætereo ut superfluas.

DISSERTATIO IV.

De Absolutione sacramentali impertinentia, differenda, deneganda; de sigillo Confessarii, & de sollicitatione.

CAPUT I.

De Forma absolutionis sacramentalis.

I. QUÆST. I. *Quibus verbis constat forma sacramentalis?* RESP. Formam deprecativam olim obtinuisse usque ad medium sæculum XIII. & etiamnum obtinere apud Græcos, docent plurimi Theologi; & præsertim Morinus lib. 8. c. 8. Nonnulli tempore S. Thomæ contendebant formam indicativam esse nullam. Horum errorem convellit Angelicus *opusc.* 22. *cap.* 2. Formam indicativam propugnatam à S. Thoma probavit Tridentinum *sess.* 14. *cap.* 3.

II. Penes omnes Catholicos certum est hæc verba, *Absolve te*, ad formam essentiam pertinere. Disputant num hoc pronomen *Ego* ad essentiam pertineat.

Vigilant etiam super pronomine *Te*. Verùm missis istis arbitrariis quæstionibus usurpanda est forma præscripta à Conciliis tum Florentino, tum Tridentino. *Ego te absolvo à peccatis tuis. In nomine Patris*, &c. Communiter tamen Theologi docent hæc verba à peccatis tuis non ingredi formam essentiam; idque clarè docere Catechismus Tridentinus videtur 2. §. 14.

Graviter tamen peccaret Confessarius, nisi integram formam proferret, ut si omitteret sequentia verba à peccatis tuis. *In nomine*, &c. Peccarent quoque Confessarii, si dicerent: *Ego tibi peccata dimitto. Remittuntur tibi peccata tua: Concedo tibi omnia peccata tua.* Quamvis enim valde sint ejusmodi formæ, cum sint æquivalentes; tamen negligere ritum Ecclesiæ in re gravissima lerali crimine non vacat.

III. Sensus horum verborum, *Ego te absolvo*, non declarat peccata esse à Deo dimissa; sed ipse Sacerdos eadem verba pronuntians, auctoritate à Christo accepta, peccata dimittit, ut definitivè contra Novatores Tridentinum *sess.* 14. c. 9. Non modò præfata verba proferre Confessarii debent, sed ritum etiam præscriptum ab Ecclesiâ servare exactè tenentur. Idè præmitti preces istæ debent: *Dominus noster Jesus*, &c. *Miseretur*, &c.

Indulgentiam, & alia quæ formam subsequuntur *Pœnitentiam Domini nostri*, &c.

In frequentioribus, & brevioribus confessionibus ex Rituali Romano omitti possunt. Consultatius tamen erit, excepta necessitate, integritum ritum perficere.

IV. QUÆST. II. *Licet nonne est forma absolutionis conditionem adijcere?* RESP. Convenit penes omnes conditionem appositam de præsentè, vel de præterito, v. g. *Si capax es, si nondum es absolutus*, non evertere sacramenti valorem. Baptismum, necessitate urgente, confertur sub conditione posse, dictum supra est. Casus moribundi, de quo dubitatur vivus ne, an mortuus sit, ille est in quo plurimè graviore Theologi usum deferunt absolutionis conditionalis.

V. Plures, ut mihi videtur, nimis facilè adijciendam hanc conditionem docent. P. Sporer 3. p. c. 5. §. 2. §. 4. n. 622. impertiendam absolutionem sub conditione docet. 1. Quando Confessarius dubitat sic ne penitens redè dispositus. 2. Quando dubitat an pueri rudes sint usum rationis præditi. 3. Quando penitens afferat sola dubia peccata in materia mortali. 4. Quando Confessarius dubitat, an habeat jurisdictionem in hunc penitentem, vel in ejus peccata.

VI. In his 4. casibus absolutio conditionalis, ut mihi videtur, otiosa est, & reverentia Sacramento debet contraria. In 1. casu dubitatur de materia, nempe de sincero dolore. Veritatem autem est extra necessitatis articulum ut materia dubia. Quando Confessarius dubitat sint ne penitentes redè dispositi, sint ne pueri usum rationis præditi, cur non differat absolutionem, donec disponantur, comparentque rationis usum? Cur hæc obvia media instructionis negligunt?

Cur? Quia, inquit, magna est penitentium affluentia. Si differenda absolutio esset, vel instruendi penitentes, aut tempus concedendum pro dispositione, &c. plurimi dimitterent absque confessione essent: murmura, & censure in Confessarios audirent. Utinam timor discipulandi hominibus, aut minuenda penitentium affluentia in causa non sit cur usus iste conditionalis absolutionis interdum usurpetur. Absolvuntur penitentes recidivi, dubiè dispositi, absolutione conditionata. Quot hæc facilitate? Penitentes hunc ritum conditionalis absolutionis ignorantes, se revera absolutos reputant. Quid inde? Animos ad peccandum resumunt, horrorem peccandi exuunt, cum videant absolutionis facilem usum, creduntque vitam christianam sitam in perpetuo peccandi, & confitendi circulo. Magno in discrimine, ut mea minima præferret opinio, versantur Confessarii illi qui extra necessitatis articulum, nempe mortis, aut dubii prænetici, absolutionem conditionalem adhibent. Condicio de futuro omnino improbanda est, & recipi communiter à Theologis rejicitur.

VII. QUÆST. III. *Impertinentane est absolutio absentis?* RESP. Adfirmantur olim aliqui; sed Clemens VIII. istorum opinione proscripta. Interpretatum continuò fuit, decretum Clementinum intelligendum esse copulativè, non di-

divisive? Sed hanc quoque interpretationem prohibuit Pontifex summus. Decreta tum Clementis VIII., tum Pauli V. integra dedi *tom.* 9. lib. 2. diff. 3. c. 2. Atque quoque ibi documentum, quod extat in percelebri Bibliotheca Angelica, quo perspicue evincitur Doctorem eximium propugnasse opinionem proscriptam à Clemente VIII. Nunc addo hoc adductum documentum extare quoque in Bibliotheca Vaticana, ubi auctor *Historia literarie* legere illud poterit, & corrigere qua hæc de re scripsit.

VIII. QUÆST. IV. *Qua præsentia penitentis requiritur ut concedi absoluto possit?* RESP. Præsentia moralis, non physica. Illa præsentia sufficit ad absolutionem quæ satis est ad colloquium commune inter homines. Si Sacerdos è fenestra naufragantes, aut vitam agentes videat, & tempus non adit quo descendat, illosque adeat, & mortis articulus urgeat, potest eos unica absolutione absolovere, dummodò non sit nimia distantia, sed ea que sufficit ad colloquium voce clara inter homines. Si Confessarius oblitus sit penitentem absolovere, debet illum revocare, eumque monere oblitæ absolutionis, eumque absolovere.

IX. Absolutio danda est statim post peccatorum confessionem completam. Quando opus fuerit, præmittat admonitiones, & exhortationes. Quando penitens post acceptam absolutionem recordatur alicujus peccati mortalis vel circumstantiæ mortalis, vel majoris numeri mortalium, tam contritio, quam absolutio repeti debent. Si Sacerdos distractus pronuntiat absolutionem, non debet eam repetere, quia distractio non impedit ejusdem valorem. Peccat tamen, si voluntariè distractus illam impertit. Absolutio à peccatis præmittenda est absolutio à censuris. In articulo mortis dici potest: *Ego absolvo te à censuris, & peccatis tuis.*

CAPUT II.

Verba peccatoris conversi IMAGO ex Scripturis sanctis, & Patribus.

I. *Nonquam nimis, quod nunquam satis*, fert commune axioma. Depinxit supra imaginem justificationis christiane. Hæc satis esset ut Confessarius deprehendere posset quandanam penitens sit re ipsa conversus. Verùm quia negotium summi momenti est, cum ex hoc, si unice, saltè maxime pendeat recta penitentia administratio, opere pretium existimavi paucis perstringere veræ conversionis specimen, & ideam. Hæc enim colliget Confessarius quando impertit, quando suspendere absolutionem debeat.

II. Illis Deus veniam spondet qui toto corde ad illum convertuntur. Deuter. c. 6. *Cum quaesieris Dominum*. . . invenies eum, si tamen toto corde quaesieris eum, & tota tribulatione anime tue. Ezechiel Propheta c. 18. *Projicite à vobis omnes preparationes vestras, in quibus præparavistis vestis, & facite vobis cor novum, & spiritum novum.* Hæc vita spiritualis novi cordis, & novi spiri-

tus à Deo infunditur, divina est. Ergo robusta, firma, fortis, & stabilis.

III. Paulus Apostolus Rom. 6. hæc scribit: *Quid ergo dicemus? Permanebimus in peccato, ut gratia abundet? Absit. Qui ergo mortui sumus peccato, quomodo adhuc vivemus in illo? An ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem, in quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vite ambulemus. . . Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruat corpus peccati, & ultra non serviamus peccato. Qui enim mortuus est, justificatus est à peccato. . . Scientes, quod Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mori illi ultra non dominabitur. . . Ita & vos existimate mortui quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu Domino nostro. . . Non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ut obediatis concupiscentiis vestris. Sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato, sed exhibete vos Deo, tanquam ex mortuis viventes, & membra vestra arma justitiæ Deo. . . Sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem.*

IV. En imaginem Prophetarum, & Apostolorum penicillo expressam. Habes hic plenam, & integram cordis mutationem. Interiorem non vides. Verùm hæc vera, & integra animi mutatio foras erumpit. Sicut perfecta corporis sanitas sita in puro sanguine, in optima vilcorum, nervorum, & Romachi dispositione, extrinsecus in vultus, colore, in oculis, & universis membris visibile, & manifestam se prodit omnibus; ita vita spiritualis animæ sincera conversatione divinitus infusa extrinsecus se patet facti visibilem, fructus novos parit, & in ipsa membra corporis scelorum focis & complicitate severè animadvertit. Oculos lascivos, & petulantis lacrymis affligit, à vanitate averit cum Davide: vultum sibi olim delibutum ad capiendas animas, modestia, modestia, & pallore comprimit; & cætera membra, quæ luxurie, ebrietati, conviviis, & crapulæ indulgere, jejuniis, disciplinis, humicationibus plus & minus, prope magis vel minus recalcitraat, deprimit, eruciat, torquet. Pompas, luxum, fastum in humilem ornatum, in planctum, & ululatum transmutat. Hæc sunt signa peccatoris absolvendi, & absoluti. Nullus hic tergiversationis locus, nulla ad effugium latebra parit. Quoniam omnia sanctorum Scripturarum testimonia signa hæc petunt; & his coloribus veram conversi peccatoris imaginem delineant.

V. Omnes penitentes testantur Confessario se toto, & pleno corde peccata detestari, & conversos se ad Deum esse; & post paucos dies in eadem flagitia relabuntur. Hanc eorum mentem, & mendacem voluntatem lib. 9. *Confess.* c. 9 sic carpit S. Augustinus. *Ubi hoc monstrum? & quare istud? Imperat animus corpori, & patet factum imperat animus sibi, & resistit. Imperat ani-*

mus ut moveatur manus, & tanta est facilitas, ut vix a servio discernatur imperium. Et animus, animus est; manus autem corpus est. Imperat animus ut velit animus, nec alter est; nec facit tamen. Unde hoc monstrum? Et quare istud? Imperat, inquam, ut velit, qui non imperaret, nisi vellet, & non fit quod imperat. Sed non ex toto corde vult: ergo non ex toto imperat. Nam in tantum imperat, in quantum vult; & in tantum non fit quod imperat, in quantum non vult. Quoniam voluntas imperat ut fit voluntas, nec alia, sed ipsa. Non utique plena imperat, id est non est quod imperat. Nam si plena esset, nec imperaret ut esset, quia iam esset. Non igitur monstrum parum velle, parum nolle; sed agritudine animi est, quia non totus assurgit veritate subleuatur, consuetudine praeuatur. Et id est sunt auae voluntates, quia una earum tota non est, & hoc adfert alteri quod deest alteri.

VI. Acutum S. Augustini argumentationem confirmat communis hominum sensus in singulis humanae vitae officii. Quis dixerit, cum plene ex toto corde velle, qui id non exequitur, quod se velle testatur, si in potestate ipsius sit ut fiat? Duo quippe ad executionem promissi requiruntur, potestas, & voluntas. Quodnam in peccatore deest? An potestas? Absit hoc asserere, clamant omnes Theologi catholici. Adest ergo potestas. Et non fit quod se velle facere penitentes ajunt? Ergo deest voluntas. Ergo fides, & larvata est, quam ementuntur, voluntas. Quomobrem scite S. Thomas 1.2. q. 20. art. 4. docet: Non est perfecta voluntas, nisi sit talis quae data opportunitate operetur. An milles pleno corde anhelans gloriam omnia non praestat huic fini assequendo contentanea? An avarus aliquid eorum negligit quae comparandis divitiis necessaria iudicat? An infirmus vel amariora medicamina non deglutit, cum plena voluntate sanitatem desiderat? Si itaque peccatores toto corde, plenaeque voluntate reformare mores suos vellent, nihil eorum omitterent, quae huic fini assequendo conducunt. Praesertim quod majori ardori, & potentiori conatu, & diligentiori studio velle emendationem suam per mandatorum observantiam debeant, quam milles gloriam, quam avarus autem, quam infirmus sanitatem.

VII. Caveas ergo, o Confessarii, fidem penitentis adhibere, qui, cum possit sese emendare, recusat ab illis abstinere quae cum emendatione pugnant. Experientia diuturna didicit, ludos, comedias, amicitias, illecebras muliercularum esse suorum relapsium causam. Haec abrupte iniquitatis foedera negligit. Ergo ex toto corde non vult emendationem. Habent, inquis, penitentes plenam sese emendandi voluntatem, dum consentitur; sed postea humanae aegritudinis inconstantia eandem mutant.

VIII. Haec est vanissima hallucinatio, eo perniciosior, quo frequentior. Plenam, & contentantem deliberationem humanam mutari posse nemo inficiatur. Cedo: cur contingit avaros, ludos, libidinosos raro mutari? Quia, respondet Propheta psal. 72. transferunt in affectum: quia

voluntas fornicandi, divitiis acquirendi, easque in ludos expendendi, plena est, & dominatur in eisdem. Cur veri iusti, casti, sinceri, ingenui raro labuntur, raro aut nunquam mentuntur, raro aut nunquam fornicantur? Quia voluntas eorum plena est, integra, & constans. Ergo voluntas penitentium, quam plenam, dum consentitur, offendant, quamque frequenter, & frequentissime mutant, non est voluntas plena, & firma; sed debilis, infirma, & mera velleitas, ex mero servili timore extorta, & amore virtutis, iustitiae, & Dei penitus vacua. Cur Judaei inconstantes fuere in Dei obsequio? Cito desecerunt (inquit David psalm. 105.) oblii sunt operum ejus, & non sustinuerunt consilium ejus. Quia ex mero timore, minime ex amore, Deo inserviebant. Imbecillis est humana natura, fragilis, mutabilis. At gratia Dei, & debita vigilantia, robusta, & dominans evadit. Quod fragilitatem obrudis? clamat hom. 28. inter 50. nunc ferm. 17. S. Augustinus. Vitrum, est fragile est, tamen servatum diu durat. Invenies calcetes ab avis, & proavis, in quibus bibunt nepotes. Tanta fragilitas custodia est per annos. Urgeo iterum. Nunquid in solo aeternae salutis negotio inconstans, & mutabilis homo est? Cur in aliis quibuslibet negotiis raro recedit ab eo quod sincerè, & toto corde concepit, & deliberatè promissit, nisi promissit rationes mutentur, vel circumstantiae? Quia, licet mutabilis, & imbecillus sit, tamen quando tota voluntate, pleneque animo vult, revera id praestat quod toto corde promissit. In solo unico, gravissimoque aeternae salutis negotio pleno corde promittit, non homini, sed Deo morum emendationem; & post paucos dies mendax, perfidus, revellit evadit? Quoniam tum subitae, & frequentis mutationis causa? Potestatis defectus? Absit. Mutatio circumstantiarum, aut fides? minime. Nam idem Deus qui prohibet, idem infernus, idem paradisi, eadem scelerum malitia, eadem emendationis sanctitas. Quid quod in hoc negotio unico praeter ceteris prompta adfuit divina auxilia, & Sacramentum ipsum Penitentiae gratiam fanantem, & roborantem confert? Ergo evidens est penitentes frequenter relabentes in eadem scelera, idè non emendari, quia toto corde, & plena voluntate nolunt emendationem. Ergo imprudenter Confessarii fidem penitentium dictis adhibent, cum illorum frequentes relapsus fallacia ejusmodi promissa evincant. Prona natura est ad voluptates, ad illecebras, ad delicias; repugnat verò virtuti, & rebus caelestibus. Esto. Et tamen ab his omnibus abstinent homines mundani, ut uni soli passio inserviant. Quae non sustinet miles, ut gloriam assequatur mendacem? Quae non perferit mercator, ut ditescat? quae non patitur luxuriosus, ut brevescat? lusor, ut victor evadat? Et regnum caelorum, quod vim patitur, indiscipli absque labore, & dolore contendis? O flustorum omnium stultissimus, si id credis!

IX. Innumera SS. Patrum testimonia, quae dedi tom. 9. lib. 2. diff. 3. c. 4. possem huc transcribere; sed sufficit pauca ex Cardinali Bellarmino

mino conc. 8. Dom. 4. Adventus subijcere. Multi hodie referuntur imperiti aconomi, qui nec minus, nec licum, nec gradum suum intelligunt. . . Illi postremo se ministros, & dispensatores non agnoscunt qui, quasi non essent Domino rationem redditori, summa facilitate omnibus manum imponunt; & tam contritos, quam non contritos, tam plene, & perfectè confitentes, quam peccata confusa quadam generalitate involventes, tam satisfacere paratos, quam non paratos quasi propria potestate, & auctoritate ABSOLVUNT. ISTI SUA IMPERITIA, ET SUPERBIA CORRUMPUNT POPULOS, ET EIS VERAE POENITENTIAE VIAM PRAECLUDUNT. Nec enim esset hodie tanta facilitas peccandi, si non esset tanta facilitas absolvendi. Veniunt homines enervi peccatis, & qui nulli in eadem ceciderunt, & veniunt saepe sine ullo signo doloris vel praeidii, vel ipso die summa celebrantur; & statim absolvi, & ad sanctorum mysteriorum communionem accedere volunt. Et nos iudices inconsiderati, dispensatores infideles manuum imponimus, omnibus dicimus, Ego te absolvo: Vade in pace. Sed vae vobis, cum Dominus rationem ponet cum servis suis.

S. UNICUS.

Pauci peccatores habituati, vel recidivi facile relabentes in pollutiones, in fornicationes, in oscula, & raptus brevi temporis intervallo convertuntur. Idque omnium Concionatorum auctoritate confirmatur. MONITUM pro Missio-nariis.

I. Christianus per peccatum mortale Deo terga vertit, sedus cum Christo in Baptismate initum frangit, Christum ipsum rursus ex parte sua crucifigit, aeternam haereditatem repudiatur, & diaboli mancipium evadit, ut spurcis mundi voluptatibus indulgeat, & veluti lus in luto libidinis, ad avaritiae sese revolvat. Omnes Patres, & omnes Evangelistae testantur brevi temporis intervallo communiter non redintegrari sedus inter similes peccatores, & Deum. Sed audiamus ipsum Tridentinum sess. 14. c. 22 ubi haec habet: Plenam, & integram peccatorum omnium remissionem consequentes (per Baptismum) ad quam tamen novitatem, & integritatem per Sacramentum Penitentiae sine magna nostris stetit, & laboribus, divina id exigente iustitia, pervenire nequaquam possunt; ut merito penitentia laboriosus quidam Baptismus à sanctis Patribus dictus fuerit.

II. Qui sincera poenitentia, & vero dolore racti sunt, ita odio prosequuntur scelera, ut omnia quae ad peccatum impellunt, exerceantur. Ex qua concupiscentia, caro, & sensus ad peccata continentur urgent; idè in proprium corpus stetit, & severè animadvertunt. Quid prodest (inquit S. Gregorius M. àve alius auctor lib. 6. in 1. Reg. c. 2.) consisti flagitia, si confessioni vocem non sequitur assiduo poenitentiae? Tunc non quae veni convertum peccatorem cernimus, cum digna assiduo

nis austeritate delere nititur quod loquendo confiteratur. Undè, & Dominus arborem felici decoram, sed fractu sterilem maledixit, quia confessionis ornatum non recipit sine fractu assiduo.

III. Similia habent Chrysostronus, Basilias, Hieronymus, Augustinus, & ceteri Patres omnes. Cedo. An dum haec Scripturarum, & Patrum testimonia serio meditaris, non te commotum sentis? Mulsitant, Doctores temporum resolvere casus temporum. Edisserant nobis. Imago conversionis, & justificationis depicta in Scripturis sanctis, & in Patribus diversa toto caelo est ab ea quam delineatam spectas in quorundam libris. Quibus fides adhibenda? Tu iudex esto.

IV. Omnes Concionatores aetatis nostrae ore è suggestu clamant difficillimam esse peccatoris conversionem, habituati, & recidivi, ut vulgo dicitur, conversionem. Urgent hanc fieri non posse sine jejuniis, lacrymis, laboribus, vigiliis, & laboriosis operibus praevius. P. Claudius de la Colombiere Soc. Jesu Concionator fervidus form. 72. adversus eos qui dumtaxat jejunia quadragesimalia violant, & Paschate contententur, haec scribit latinè à me reddita. Vos auditores persuadere mihi contenditis poenitentiam vestram veram esse? Adeo falsam ego illam existimo, ut vobiscum Redemptoris sanguinem profanare vereretur, si vos absolverem, antequam vos elapsis festis (N. B.) quadraginta dierum jejuniis ad poenitentiam disponerem, ut hoc experimento colligerem, num revera vos violata Quadragesima poenitentem.

V. Neque rigorista planè, neque Jansenista est P. de la Colombiere. Haec dum auditores audiunt, impallefcunt, lacrymantur, perterrefacti adeunt Confessarios quorundam Casuistarum libris, & opinionibus praeventos, & manifestatis culpis, quae praeter propter à pluribus annis eadem sunt, absolventur, & exsiccatas lacrymis, pulsoque pavore læti se iustos reputant. Sed quia ficta justificatio est, post paucos dies in eadem relabuntur flagitia. Accedit quod aliqui Confessarii, ut lætabundos, & triumphabundos suos poenitentes efficiant, dicere solent: Praedicatoris oratoris, figuratè, emphaticè declamant, exaggerant, amplificant.

VI. Haec universo mundo comperta sunt: nempe Concionatores luculentissimis Scripturae sanctae testimoniis evincere raram, & difficillimam esse recidivorum, habituatarum, & consuetudinarios conversionem; ex altera parte consuetudinarios habitibus irretitos ter, quaterque in annum absolvi. Haec, inquam, universo mundo explorata sunt. Quibus fides habenda? Undè, quæso, tanta Concionatores inter, & Confessarios diversitas? Undè? Ex libro quoque legunt varietate. Concionatores formant suas conclusiones ex Scripturis sanctis, & ex Patrum testimoniis; idè veram conversionis poenitentiam ideam repraesentant. Confessarii contra, missis ferè Scripturis sanctis, & Patribus, summiffas opinionum contrariarum plenos versant. Opiniones autem istae idèo oppositae, quia non ex limpido, & unico Scripturarum fonte, sed ex

ingeniorum humanorum diversitate procedunt.

VII. Quid, si iustem apostolici ministri qui e suggestu optimam conversionis peccatorum ideam tradunt, ab eo ad Confessione trahentes aliam prorsus rationem inirent, & inveteratos peccatores concione, Deo adspirante, petteritis, nondum tamen ut oportet convertos, statim nullo facto discrimine absolvent? Quo fit ut peccatores hujusmodi, culpam horrore, propter nimiam veniæ facilitatem, exuentes, statim ac timor incensus evanuit (quo solo compulsi, non illecti divina charitate, culpas execrabantur) ad pristinum vomitum redeunt quocitius, & sunt novissima eorum pejora prioribus. Recogitate, Pœnitentiæ ministri, unicam esse veritatem, quocumque in loco dicere oporteat, praximque rectæ theoriæ consentire debere: hanc verò eam esse quam Christus, quam Apostoli, quam Patres, quam Ecclesiæ perennis traditio firmarunt. Nihil ergo de mundi favore solliciti, nihil de multorum concursu ad vestras Ecclesias, in animum salutem Agni immaculati sanguine redemptarum tantummodo intendite.

VIII. Finem huic capiti imponat doctissimus Guido de Seve, &c. Episcopus Atrebatensis, qui in sua amplissima pastorali instruct. 3. hæc inter plurima alia scribit. „ Quot mercatores, qui quavis arte lucrantur? Quot operarii initionis, quicquid inter eos qui debent administrare, vel curare administrati justitiam? Quot Sacerdotes in vita omnino otiosa? Religiosi, qui postquam se à sæculo separarunt, in viam mundi spatiofam redeunt? &c. Hi omnes incedunt per viam spatiosam, ac proinde per viam perditionis? Hi omnes... Ecclesiæ præceptis de Confessione, & communione annua satisfaciunt. Nulla interim mutatio. Unde hoc? An quod prædictæ convitiis non sumus tenendam esse viam arctam, ut veniatur ad eam? An quod hæc veritas salutis sterili maneat in mente, nec ad cor usque transeat? An quod nec ad mentem fortè ipsam perveniat? An quod excoeret ipsa cupiditas? An quod versetur in ignorantia? An quod forte Dilectores, & Confessarii veritatem illam ignorent, & sint duces cæci, qui alios ducuntum præstent? An quod negligant pœnitentes suos de hoc instruere, aut pœnitentes monita ipsorum contemnant? Quæ breviter est origo illius cœcitatibus, quæ tantum non eversum sit FUNDAMENTUM CHRISTIANISMI STABILITQUE SPECIEM QUAMDAM HÆRESEOS IN REMORALI PERICULOSIOREM (si dicere licet) Christianis quam quæ ad mentem spectat? Cum tam frequens sit in Ecclesiâ impugnari hujusmodi veritates practicas, quam est rarum (apud Catholicos) illic impugnari eas, quæ in sola hærent speculatione. Aliud sæculum nostrum suppeditat exempla, de quibus non ingemiscere non possumus. Et omnes errores illi quibus MORALIS RES-PERSA est, & de quibus aliqui in ipsa principia, & legem naturæ impingunt, ex quo alio

„ fonte scaturire possunt, nisi quod ignoraretur tum magnum illud principium de necessitate ingrediendi viam arctam, tum indispensabile præceptum quo tenetur Christianus nature suæ sensu, ac desideria opugnare? „ Periò cum ignorantia illa non aliunde nascatur quam quod insidiosum malorum dogmatum Auctores, qui in caput suum Sedis Apostolicæ, & plurimorum Episcoporum fulmina, & anabematæ provocarunt, consulere pro suis decisionibus NON SOLEANT SACRAS LITTERAS, AUT SS. PATRES, AUT CONCILIA, quæ opud ipsos tam rarè citata inveniunt, quàm illic frequenter videbis ingentes quorundam Theologorum ULTIMI SÆCULI catervas, &c.

IX. Plurima similia in eadem instructione habet doctissimus Episcopus, quæ brevitas studio prætereo. Nisi veritates fidei sacra Scriptura, definitionibus Sedis Apostolicæ, & Conciliorum immobiliter consistentes, acûm de Religione esset. Idem prorsus evenit veritatibus morum, nisi ob oculos habeamus Scripturam sanctam, decreta Pontificia, traditionem Patrum, & canones Conciliorum. Et quæ hæresis est negare veritates morum, ac veritates fidei. Aliud veritatis amor proprius, concupiscentia, & cupiditas impotentius insidiantur morum, quam fidei veritatibus. Quoniam morum præcepta cruciant carnem, coercent sensus, affligunt appetitiones, & ambitionis idolum, atque illecebras, voluptates, & omnia insanientis mundi præstigia damnant, & execrantur. Quarè facilius in morum, quam in fidel regulis erratur. Convertimini ergo filii hominum ad Dei verbum, ad Patres, ad sacra Concilia: ista ante oculos versentur, ut discatis, quæ sit via arcta calcanda. His divinis Scripturis imbuti, & summorum Pontificum, SS. Patrum, Conciliorum canonibus roborati, inoffenso pede legere Auctores morales poteritis, & distinguere verum à falso; & quæ vera sunt tenere, & quæ falsa quacumque testè larva protulus rejicere.

CAPUT III.

Plures quæstiones de absolute inveniendis, vel differenda peccatoribus recidivis, & in occasione peccandi versantibus.

I. De occasione peccandi aliqua supra dicta sunt, ubi propositum non peccandi exposui. Verum quia summi momenti est istius argumenti notitia, latius explicandum est: idò enim Christiani à peccatis non abstinere, quia dulcia peccandi illicia, & fomenta derelinquere recusant. Casuistæ plures finitiones arbitrarie sibi effingunt occasionis proximæ, propinquioris, proximæ per se, proximæ per accidens, occasionis probabilis, occasionis probabilioris: denique ratiocinantur de periculis, & occasionibus, sicuti de opinionibus probabilibus.

II. Sapientissimus Jesuita P. Michael de Elizalde falsè dicitur lib. 8. c. 15. §. 3. istorum cogitationes. Sunt enim (inquit) qui de periculis, tamquam

quam de opinionibus probabilibus imperitissime philosophantur, dicendo alia esse magis, alia minus, alia magis probabilia. Illa autè probabilia ajunt in quibus toties plus minusve peccatur, & toties non; illa pericula magis probabilia in quibus pluries; illa minus in quibus non toties, sed tamen delinquitur.

Resolvunt tamen juxta viam opinionum probabilium, nullum horum discriminum nos teneri vitare: quia in eis omnibus oppositum quoque, id est ne peccaturum non esse, est probabile. Ergo gravi fundamentum sequor, prudenter que periculum adeo.

Confessio, & Logica optima est ex VIA PROBABILITATE; sed qua una viam illam (paradis) evertat, & INFERNUM IMPLEAT. Quis enim sibi plene constans fatetur, licere juveni donum illam adire in qua vel ipse, vel similes, vel instar sui advenire toties, vel etiam pluries labuntur, caduntque? Patet hoc dici non posse ex pr. 1. esseque forti, vel casui animam committere: quod scelus est. Ac postremo, ne in re absena contenta morem, hoc uno verbo est ad nullum periculum vitandum obligare, sed dumtaxat ad vitandam necessitatem peccandi: nam post ea probabilia pericula sequitur necessitas; & que infra necessitatem existunt, ajunt esse utrinque probabilia, at nulla probabilia vitare tenent: ergo nulla pericula, sed solum necessitates. Necessitas autem periculum non est. Et de propria periculi ratione est contingentia aliqua in oppositum, & nemo non fatetur ignem ad stupam applicatum videns dicit, periculum esse ne comburat: & ita in aliis necessariis. O HOMINES!

§. I.

Propositiones de occasione proximæ ab Ecclesiâ damnatæ.

I. Alexander VII. sequentem propositionem, quæ est 41. damnabit: Non est obligatus concubinarius ad ejiciendam concubinam, si hæc nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarum, vulgò regalo; dum desicente illa nimis grè ageret vitam, & alia epulæ radio magno concubinarium afficerent, & alia famula nimis difficilè inveniretur.

Ven. Innocentius XI. sequentes.

Pœnitenti habenti consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturæ, aut Ecclesiæ est emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio, dummodo ore proferat se delere, & proponere emendationem. Est n. 60.

Possit aliquando absolvi qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere, quoniam directè, & ex proposito querit, aut ei se ingerit. Est 61.

Proxima occasio peccandi non est fugienda, quando causa aliqua utilis, aut honesta non fugiendi occurrat. Est 62.

Licetum est quæere directè occasionem proximam peccandi pro hono spirituali, vel temporali nostro, vel proximi. Est 63.

II. Ex recensitis præscriptis opinionibus cum Evangelio Christi clamante: Si oculus, &c. præfractè pugnantibus, collige cujus passilli sis

Tom. II.

Theologia illorum qui eadem propugnant. Et tamen illi ipsi eas docuerunt quorum libris Confessarii plurimi utuntur. Improbant utique damnatas theses; sed confessoria quæ inde sequuntur theses securè abhorrent; immò ipsas proscriptas theses arbitrariis commentis aut eludunt, aut extenuant nonnulli Casuistæ. Ne hoc gratis affecti à me videatur, exemplum subjicio.

III. P. Viva in Trut. in. prop. 41. Alex. VII. 16. hæc scribit. „ Dubitatur hic, an possit absolvi qui in occasione peccandi proxima versatus est, antequam illam tollat; præsertim si in illa Confessione id promissit, & deinde non stetit promissis. Nonnulli cum Con. disp. 8. de pœnit. n. 13. Fill. Azor. Sanch. putant, absolvi non posse extra casum necessitatis; immò Cardenas diff. 40 cap. 5. art. 4. n. 108. putat, id colligi ex prop. 61. Innoc. XI. ubi damnatur, quod absolvi possit qui in proxima occasione peccandi versatur, quam potest, & non vult omittere. Et ratio videtur esse, quia ad Sacramentum Pœnitentiæ accedit, antequam occasio nem illam tollat, censetur eam nolle ejicere, atque adeò sine debito proposito efficaci non peccandi de cætero accedere; quandoquidem in hoc ipso quod occasio peccandi non tollatur, quando potest tolli, peccatur. Neque obstat quod dicat, habere propositum tollendi. Nam si solum proponit illam tollere de futuro, & non statim tollit, eo ipso vult de presenti in ea occasione manere, atque adeò peccat; sicut qui appropinquante leone proponit fugere, & non statim fugit, censetur velle in periculo mortis manere.

Communiis tamen cum Suar. dif. 32. sect. 3. Tabiena, & alii censent, posse hujusmodi pœnitentem absolvi semel ac iterum, si appareant hic, & nunc vera signa doloris, & propositi efficacis tollendi statim occasione proxi-mam. Immo Corduva, Cajet. & alii putant quod possit etiam tertia, & quarta vice absolvi; vi; esto sæpè expedit absolutioem differere, quousque proxima illa occasio tollatur. Debet tamen omnino absolvi, etiam ante separationem nem ab illa, tum si instet mortis periculum, tum si, dilata absoluteione, credatur non habiturus ille opportunitatem redeundi, aut ex alia causa non rediturus. Ratio cur videatur posse prima, & secunda vice absolvi est, quia potuit pœnitens aut immediate ante, aut audientiam do concionem, aut audiendo ipsius Confessarii admonitiones excitari ad verum, & efficacem propositum non peccandi; in quo casu est sufficiens dispositio. Sic passim absolvuntur pœnitentes per hoc quod proponant restituere, quamvis ante confessionem non restituerint prout poterant: quia ex admonitionibus Confessarii potest hic & nunc confurgere verum propositum restituendi, quod ante confessionem vel erat debile, vel putabatur sufficiens: esto per aliquod tempus opportunum restituerit esse diff. ferenda: ergo hoc idem fieri potest in eo qui re-netur proximam occasionem tollere, neque ex

P 3

pro-